

Statenmededeling

Onderwerp

Verkenning Duurzame Polder: resultaten en vervolg.

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4668694

PS: 4699438

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

- het besluit van GS om in samenwerking en onder nader te maken afspraken met Oss en 's-Hertogenbosch een Programma (conform Omgevingswet) voor de Duurzame Polder op te stellen, onder voorbehoud van positieve besluitvorming door de gemeenteraden van Oss en 's-Hertogenbosch. Daarbij te kiezen voor het perspectief van de integrale gebiedsontwikkeling zoals uitgewerkt in de verkenning.

Aanleiding

*Na een gezamenlijke eerste verkenning in 2017 en 2018 hebben de gemeenten en de provincie besloten om verder onderzoek te doen naar de mogelijkheden om grootschalig hernieuwbare energie op te wekken in de Geffentse, Lithse, Nulandse en Rosmalense Polder (de Duurzame Polder). Over dit onderzoek heeft Gedeputeerde Anne-Marie Spierings u via een [Memo Gedeputeerde](#) op 11 juni 2019 geïnformeerd.

De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in het "Eindrapport Verkenning Duurzame Polder. Mogelijkheden voor grootschalige windmolenparken en zonnevelden". De twee betrokken wethouders en gedeputeerde Spierings hebben op basis daarvan een gezamenlijk advies opgesteld met beslispunten voor beide gemeenteraden. Wij hebben ingestemd met dit advies. Ook de Colleges van B&W van beide gemeenten hebben hiermee ingestemd.

Bevoegdheid

In de omgevingswet (die naar verwachting per 1 januari 2021 in werking treedt) is het opstellen van een programma een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten.

Het is aan GS om het programma op te stellen binnen de door u vastgestelde kaders ([Omgevingsvisie](#), [Energieagenda 2020-2030 en Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023](#)).

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4668694

PS: 4699438

Kernboodschap

1. *Het Eindrapport beschrijft de mogelijkheden voor grootschalige windmolenparken en zonnevelden.*
  - 1.1. Het eindrapport is het resultaat van het door de beide gemeenteraden gevraagde onderzoek en geeft inzicht in de verschillende belangen (o.a. bewoners, belangenorganisaties en initiatiefnemers), gebiedsopgaven (o.a. landbouwtransitie, biodiversiteit, klimaatadaptatie) en drie ontwikkelperspectieven (maximale energieopwekking, autonome ontwikkeling en integrale gebiedsontwikkeling). Het bevat daarmee alle informatie om een keuze te maken voor de volgende fase.
  - 1.2. Er is een zorgvuldig proces doorlopen met wijk- en dorpsraden, een klankbordgroep met belangenvertegenwoordigers, de initiatiefnemers en met diverse bewonersavonden. Hun belangen zijn verwoord in het eindrapport.
2. *De raadsvoorstellen bevatten voorstellen voor het opwekken van hernieuwbare energie in de polder als onderdeel van een integrale gebiedsontwikkeling.*
  - 2.1. In de raadsvoorstellen van de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch wordt voorgesteld het verkenningsgebied van de Geffense, Lithse, Nulandse en Rosmalense polder (de Duurzame Polder) geschikt te achten en aan te wijzen voor het grootschalige opwekken van duurzame zonne- en windenergie.
  - 2.2. Daarvoor is het voorstel om een programma (conform Omgevingswet) op te stellen. Dit programma wordt opgesteld in samenwerking tussen de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch en de provincie Noord-Brabant en onder nader te maken afspraken. Belangrijke voorwaarden voor het ontwikkelen van een programma zijn de samenhang met andere waarden en belangen waardoor een integrale gebiedsontwikkeling (met bijvoorbeeld landbouw, natuur en wonen) mogelijk is, dat er in de ontwerpfase rekening wordt gehouden met de doelstelling om in 2050 energie neutraal te zijn en dat verschillende mogelijkheden voor financiële participatie voor omwonenden en inwoners worden uitgewerkt. Ook wordt voorgesteld het reeds gestarte open plan- en omgevingsparticipatieproces voort te zetten.
3. *Gedeputeerde Staten gaan samen met de gemeenten, onder nader te maken afspraken, een programma (conform de Omgevingswet) opstellen en kiezen daarbij voor het perspectief van integrale gebiedsontwikkeling zoals uitgewerkt in de verkenning. Dit onder voorbehoud van positieve besluitvorming door de gemeenteraden van Oss en 's-Hertogenbosch.*

- 3.1. De raadsvoorstellen voldoen aan de acht Brabantse principes die de leidraad zijn voor het handelen van de provincie binnen de Brabantse energietransitie.
- 3.2. In het Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023 (oktober 2019), hebben Provinciale Staten aangegeven dat wanneer gemeenten daarom vragen wij als gelijkwaardige partners aan de slag gaan met potentiële locaties voor windenergie.
- 3.3. Een programma is een beleidsinstrument dat de mogelijkheid biedt het beleid samen met de omgeving uit te werken en een totaalpakket aan maatregelen in ruimte en tijd op te stellen. Het is zelfbindend en kan interbestuurlijk worden vastgesteld. Een visie op het gebied en mogelijke (her)inrichting kan worden vormgegeven in een programma. Dit programma kan door de weging en doorrekening van een aantal inrichtingsvarianten op basis van criteria met betrekking tot natuur, milieu, woon- en leefomgeving (o.a. gezondheid) tot stand worden gebracht. Uiteindelijk dient een haalbaar ruimtelijk voorkeursalternatief over te blijven, die door de bevoegde gezagen dient te worden vastgesteld. De omvang van de opgave voor de Duurzame Polder, het aantal ingediende initiatieven, de (milieu)effecten van initiatieven op elkaar, de gevestigde waarden en belangen (o.a. landbouw, natuur, defensie en wonen) en de ontwikkelingen binnen de agrarische sector rechtvaardigen een zorgvuldige belangenafweging en kijk op de toekomst van de Polder en daarmee de inzet van een programma als instrument.
In de Omgevingswet is het vaststellen van een programma een bevoegdheid van de Colleges van Gedeputeerde Staten en bij de gemeenten van de Colleges van Burgemeester en Wethouders.
- 3.4. Het opstellen van het programma voor de Duurzame Polder past binnen de interim Omgevingsverordening en de Omgevingsvisie. Bovendien geeft het daar verdere invulling aan. Door een programma op te stellen en daarbij te kiezen voor integrale gebiedsontwikkeling borgen we de principes van de omgevingsvisie van breed, diep en rond te kijken in relatie tot de kwaliteit van de polder (landschap, cultuurhistorie, natuurwaarden e.d.). En het zorgt voor het in samenhang ontwikkelen van duurzame energie met andere belangen en gebiedsopgaven en sluit daarbij geheel aan bij het provinciaal uitgangspunt dat bij elk energieproject sprake moet zijn van maatschappelijke meerwaarde.
- 3.5. Een programma met een integrale gebiedsontwikkeling biedt de mogelijkheid om indien nodig bestaande structuren aan te passen voor een efficiënt gebruik van de ruimte. Dit kan nodig zijn aangezien het ruimtebeslag van de verschillende opgaven groter is dan de omvang van het gebied. Voor de locatiekeuze van de windparken wordt daarbij uitgegaan van de meest geschikte plaatsen in het gebied in samenhang met alle belangen en waarden. Zo kan bijvoorbeeld ook kwalitatief goed habitat voor weidevogels worden ingericht op

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4668694

PS: 4699438

voldoende afstand van de windmolens ter compensatie van de verstorende effecten van windmolens.

Daarnaast biedt het de mogelijkheid om rekening te houden met gefaseerd ontwikkelen (2030 met doorkijk naar 2050) en het borgen van de ruimtelijke kwaliteit ook na 2030 aangezien de polder meer ruimte biedt dan de RES-opgave voor beide gemeenten tot 2030;

- 3.6. Zowel op het grondgebied van Oss als van 's-Hertogenbosch zijn er plannen van initiatiefnemers voor zon- en windprojecten. Hiervan zijn twee windinitiatieven die elk apart groter zijn dan 100 MW en daarmee een Rijksbevoegdheid volgens de Elektriciteitswet. De gezamenlijke verkenning is gestart om regie te houden op het proces, dit kan worden voortgezet in een programma.
- 3.7. Voor de voorbereiding van het opstellen van het programma zullen de kosten voor 2020 naar schatting 750.000 euro bedragen. Besloten is dat de gemeente Oss, de gemeente 's-Hertogenbosch en de provincie ieder 1/3 voor haar rekening neemt. Dat betekent dat wij 250.000 euro bijdragen. Het bepalen van de kosten voor het totale traject en de financiering wordt gedaan in de voorbereiding. Hierbij wordt de analogie van Windenergie A16 zoveel mogelijk gevolgd waarbij kosten worden verhaald op de initiatiefnemers. Vanwege het andere regime (Omgevingswet) en het feit dat er integrale gebiedsontwikkeling zal plaatsvinden, is de aanpak mogelijk niet een op een te kopiëren.

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4668694

PS: 4699438

Consequenties

1. *Met het gezamenlijk opstellen van een omgevingsprogramma, houden we als Brabantse overheden de regie op ontwikkelingen in het gebied m.b.t. duurzame energieontwikkeling.*
  - 1.1. Net als bij de A16, wil het ministerie van Economische Zaken de bevoegdheid voor besluitvorming over windprojecten waar zij bevoegd gezag voor is, het liefst overdragen aan de betreffende provincie/gemeenten. Door een gezamenlijk omgevingsprogramma op te stellen, wordt vastgesteld hoe de duurzame energieopgave in dit gebied samengaat met bestaande kenmerken en waarden van het gebied en met gebiedsopgaven. Ook wordt daarin de sociale participatie geregeld. Het ministerie van Economische Zaken heeft aangegeven dat zij kan instemmen met de voorgestane werkwijze en zal (gedurende het proces om te komen tot een programma) geen toepassing geven aan de RCR (rijkscoördinatierегeling).

Communicatie

Gedurende de verkenning is gekozen voor communicatie en omgevingsparticipatie via een open planproces en via een klankbordgroep. Daarnaast is een Platform van Wijk- en Dorpsraden ingesteld en zijn de initiatiefnemers van wind- en zonprojecten als belanghebbenden in het proces betrokken.

In verband met de onmogelijkheid om raads- en andere type bijeenkomsten te organiseren over het Eindrapport Verkenning Duurzame Polder, zal het rapport gezamenlijk met de raadsvoorstellen op een later moment door beide gemeenten openbaar worden gemaakt.

Datum

24 maart 2020

Documentnummer

GS: 4668694

PS: 4699438

Vervolg

Zodra beide gemeenten het eindrapport en bijbehorend raadsvoorstel naar de raden sturen zal de gedeputeerde Ruimte en Wonen deze aan u toesturen middels een memo gedeputeerde.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw I.A.H.M. Cortenbach, (06) 18 30 34 63,
icortenbach@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw A. van Bruchem, avbruchem@brabant.nl.